

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Aria mit verschiedenen Veränderungen BWV 988

Kirill Kozlovski, piano

Aria

Muunnelma 1 á 1 Clav.

Muunnelma 2 á 1 Clav.

Muunnelma 3 Canone all'Unisono. á 1 Clav.

Muunnelma 4 á 1 Clav.

Muunnelma 5 á 1 ô vero 2 Clav.

Muunnelma 6 Canone alla Seconda. á 1 Clav.

Muunnelma 7 Al tempo di Giga. á 1 ô vero 2 Clav.

Muunnelma 8 á 2 Clav.

Muunnelma 9 Canone alla Terza. á 1 Clav.

Muunnelma 10 Fughetta. á 1 Clav.

Muunnelma 11 á 2 Clav.

Muunnelma 12 Canone alla Quarta. á 1 Clav.

Muunnelma 13 á 2 Clav.

Muunnelma 14 á 2 Clav.

Muunnelma 15 Canone alla Quinta. Andante. á 1 Clav.:

Väliaika

Muunnelma 16 Ouverture. á 1 Clav.

Muunnelma 17 á 2 Clav.

Muunnelma 18 Canone alla Sesta. á 1 Clav.

Muunnelma 19 á 1 Clav.

Muunnelma 20 á 2 Clav.

Muunnelma 21 Canone alla Settima.

Muunnelma 22 á 1 Clav.

Muunnelma 23 á 2 Clav.

Muunnelma 24 Canone all'Ottava. á 1 Clav.

Muunnelma 25 Adagio. á 2 Clav.

Muunnelma 26 á 2 Clav.

Muunnelma 27 Canone alla Nona. á 2 Clav.

Muunnelma 28 á 2 Clav.

Muunnelma 29 á 1 ô vero 2 Clav.

Muunnelma 30 Quodlibet. á 1 Clav.

Aria

Johann Sebastian Bachin *Aria mit verschiedenen Veränderungen*, eli *Goldberg-muunnelmat* (1741) lienee laajin sooloteos klaveerille, joka on sävelletty barokin aikakautena. Teos on saavuttanut tietynlaisen kulttiaseman jo 1800-luvulla; ja vaikka silloin muunnelmia on tuskin esitetty kokonaan konserteissa, pianistit olivat hyvin tietoisia muunnelmien musiikillisista ansioista ja teknisistä haasteista.

Nimi ”Goldberg-muunnelmat” ei ole peräisin itse J. S. Bachilta. Anekdootti, johon tämä nimi pohjautuu, ilmestyi ensimmäistä kertaa J. N. Forkelin monografiassa *Über Johann Sebastian Bachs Leben, Kunst und Kunstwerke. Für patriotische Verehrer echter musikalischer Kunst* (1802). Siellä Forkel väittää, että Dresdenissä 1740-luvulla asunut kreivi Keyserlingk käski omaa hovimuusikkoa, cembalistaa J. G. Goldbergia soittamaan osia muunnelmista kreivin unettomina öinä, eli käyttäen Bachin musiikkia unilääkkeenä. On hyvin epätodennäköistä, että tämä viehättävä anekdootti on totta. Muunnelmien tekninen vaatimustaso ja myös tekninen innovatiivisuus olivat 1740-luvulla hyvin poikkeuksellisia sen ajan musiikissa. On myös kyseenalaista, onko noin kekseliäs ja mielikuvituksellinen kappale sittenkään se paras unilääke. Todennäköisempää on, että Bach sävelsi teoksen omia vanhempia poikiaan ajatelleen. Sekä Wilhelm Friedemann että Carl Philipp Emanuel olivat merkittäviä klaveerivirtuooseja, ja molemmat olivat uuden ohjelmiston jatkuvassa tarpeessa.

Goldberg-muunnelmien virallinen nimi, jonka itse Bach on niille antanut, on *Clavier Übung bestehend in einer ARIA mit verschiedenen Verænderungen vors Clavicimbal mit 2 Manualen*. Clavier Übung, eli klaveeriharjoitus, ei viittaa niinkään etydeihin eikä sormiharjoitukseen, vaan on hieman vanhahtava nimeke musiikille, jonka tarkoitus on kehittää esittäjää – ennen kaikkea muusikkona. Loppu pitkästä nimestä viittaa teoksen muotoon: kyseessä on 30 variaatiota Bachin omasta teemasta, eli Aariasta, ja ne on tarkoitettu cembalolle, jolla on kaksi sormiota. On hyvin epätyypillistä sen ajan musiikissa, että sormioiden määrän mainitaan otsikossa. Ja suorastaan ainutaatuista on se, että Bach määrittelee jokaisen muunnelman kohdalla, tuleeko se soittaa yhdellä vai kahdella sormiolla.

30 muunnelmaa on mahdollista jakaa pienemmiksi jaksoiksi hyvin monella tavalla. Kuulijan kannalta tärkein jako mielestäni on kolmen muunnelman ryhmät, joita tulee kymmenen kappaletta. Jokainen ryhmä (paitsi ensimmäinen ja viimeinen) koostuu:

- 1) virtuoosisesta muunnelmasta, joka on useimmiten tarkoitettu soitettavaksi kahdella sormiolla, ja jossa todennäköisesti on käytetty laajasti ”kädet ristin” tekniikkaa,
- 2) genre-muunnelmasta, jossa jäljitellään joku sen ajan yleinen musiikin laji – esimerkiksi jokin tanssi (gigue, menuetti) tai soitinmusiikin laji (trio-sonaatti, arioso) – sekä
- 3) kaanonista, jossa kaksi ääntä imitoivat toisiaan ja kolmas ääni muodostaa niille bassopohjan. Imitaation intervalli, eli etäisyys imitoivien äänien välissä, kasvaa koko ajan priimasta (variatio 3) nooniin (variatio 27). Viimeinen muunnelma ei ole odotettu kaanon desimin etäisyydellä, vaan ”Quodlibet”: barokkiajan vokaalimusiikin laji, jossa lauletaan eri sävelmiä päällekkäin ja sekaisin. Bachin perheessä eli voimakas ja kehittynyt Quodlibet-perinne, ja harva sukujuhla on mennyt ilman tätä hauskaa ja kekseliästä harrastusta. Muunnelmissa Bach yhdistää kaksi teemaa, joista toinen on rakkauslaulu, ja toinen on humoristinen kertomus ruoansulatusvaivoista ja niiden seurauksista.

Itselleni *Goldberg-muunnelmat* on ollut ennen kaikkea korona-ajan projekti. En usko, että olisin tarttunut niihin, ellei kesän 2020 konsertteja olisi peruttu niin rankasti. Harjoittelumotivaation löytäminen oli ollut todella vaikeaa, mutta sitten päätin, että nyt vihdoinkin opettelen tämän Bachin suurteoksen. Ja ainakin tämän tavoitteen olen jo saavuttanut, kun pääsin viettämään useita iltoja kotonani cembalon ääressä muunnelmien parissa. En voinut välttää huomaamasta analogiaa Forkelin kertoman anekdootin kanssa: valoisina kesäiltoina olin oman elämäni Keyserlingk ja Goldberg samanaikaisesti – soitin itselleni unimusiikkia ennen nukkumaanmenoa. Vai oliko se juuri toisin päin, aiheutin itselleni lisää unettomuutta innostuen yhä uudestaan ja uudestaan Bachin luomuksen kekseliäisyydestä ja monipuolisuudesta?

Kirill Kozlovski

Kirill Kozlovski syntyi vuonna 1981 Mogilevissa. Hän opiskeli pianonsoittoa Valko-Venäjän Musiikkiakatemian Lyseossa Irina Semenjakin johdolla, Sibelius-Akatemiassa Matti Raekallion, Hamsa al-Wadi Juriksen ja Ilmo Rannan johdolla sekä Wienin musiikin ja esittävien taiteiden yliopistossa Avo Kouyoumdjianin oppilaana.

Cembalonsoittoa hän opiskeli Yrkeshögskolan Noviassa Petteri Pitkon sekä Sibelius-Akatemiassa Elina Mustosen johdolla. Vuonna 2017 Kozlovski valmistui musiikin tohtoriksi Sibelius-Akatemian DocMus-yksikön taiteilijakoulutuksesta aiheenaan Dmitri Šostakovitšin musiikin kontekstualisointi. Hän on myös täydentänyt opintojaan useilla mestarikursseilla opettajinaan mm. Dmitri Bashkirov, Petér Nagy, Ivori Ilja, Ralf Gothóni ja András Schiff.

Vuonna 2016 ilmestyi sopraano Jenni Lähttilän ja Kirill Kozlovskin CD-tallenne Richard Wagnerin kootuista yksinlauluista (Siba Records). Vuonna 2017 ilmestyi Kirill Kozlovskin ensimmäinen soololevy «Shostakovich in Context», joka sisältää Shostakovitshin musiikin lisäksi Ilari Kailan, Matei Gheorghiuun ja Mikko Nisulan pianoteoksia. Vuonna 2022 Toccata Classics –levy-yhtiö julkaisi Kirill Kozlovskin tallenteen Juri Shaporinin kootuista pianoteoksista. Muita levytyksiä suomalaisesta piano- ja liedmusiikista Kozlovski on tehnyt mm. Alba Records ja Nova Records -levy-yhtiöille.

Kirill Kozlovski on esiintynyt soolokonsertein ja kamarimuusikkona useilla kansainvälisillä festivaaleilla mm. Ranskassa, Saksassa, Sveitsissä, Venäjällä, Virossa ja Espanjassa. Omia soolokonsertteja hänellä on ollut paitsi Suomessa myös muualla Pohjoismaissa. Solistina hän on esiintynyt Minskin Filharmonisen orkesterin, Helsingin, Lappeenrannan ja Oulun kaupunginorkesterien, Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin, Tampere Filharmonian, Jyväskylän Sinfonian sekä Radion Sinfoniaorkesterin kanssa. Kirill Kozlovski esiintyy säännöllisesti liedpianistina Suomessa ja ulkomailla. Hän on esiintynyt yhdessä mm. Jorma Hynnisen, Jekaterina Gubanovan, Monica Groopin, Mika Kareksen, Miina-Liisa Varelän, Iida Antolan, Tuomas Katajalan sekä Jenni Lähttilän kanssa.